

У Срем. Карловцима, 1. јунија 1923.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Број	Издази једампут месечно.	Година
6.	Главни уредник: Ђорђе Коларовић.	XX.
	Одговорни уредник: Глиша Минић.	

ПОЗИВ.

Позивају се г. г. чланови »Срп. Пчеларске Задруге« **на ванредну свечану скупштину**, која ће се држати у Кленку 25. маја (7. јунија) о. г. у 10 сахати.

Управа је заказала ову скупштину, да обележи двадесетпето-годишњицу својега оснивања, а изабрала је Кленак за састанак скупштине, што ће тога дана и г. г. учитељи среза румског одржати у Кленку своју скупштину, међу којима има доста признатих рационалних пчелара и што г. г. учитељи и г. г. учитељице, крај добре воље, могу много учинити, да рационално пчеларство омиле својим ученицима. Осим тога сазвана је ова скупштина у Кленак, да би се управа упознала се стањем и приликама пчеларства у ратом опустошеном делу Равнога Срема, а и да би се браћи пчеларима из Мачве дала прилика, да лакше дођу на нашу скупштину.

Дневни ред је овај:

- 1.) Извештај тајника о раду управе од прошле скупштине до данас.
- 2.) Извештај благајника.
- 3.) Предлози управе.
- 4.) Остали предлози.
- 5.) Предавања.
- 6.) Питања и одговори из пчеларства.

Будући да су скупштине јавне, могу на скупштину доћи и они пчелари и пријатељи пчеларства, који нису чланови наше задруге.

Воз полази из Руме у Кленак око 8 сахати у јутру, а враћа се из Кленка у Руму у 1/22 сахата после подне.

У Руми 18. априла (1. маја) 1923.

Управа
„Срп. Пчеларске Задруге.“

Пчеларски Календар.

Јуниј.

У јунију месецу цвета највише биљака. Сад је и природа и пчела на врхунцу своје. Ако нисмо концем маја вештачки изројили кошнице, то треба сад почетком јунија учинити, да би и ројеви могли у паши што зарадити.

При истресању меда пчелар треба да ради овако: прво ће да истреса мед из предњих оквира, да би их пчеле напуниле липовцем, који је врло добар, да пчеле на њему презиме. Кад пчеле напуне предње оквире медом, пчелар не треба више да вади предње оквире, него само стражња три до четири. Тако ће остати предњи оквири пчелама за зиму и ту ће пчеле направити себи гнездо за зиму. Пчелар треба овако увек да ради, да би пчеле имале за зиму мед од последње паше.

Будући да у месецу јунију падне највише ројева, треба пчелар о томе да води рачуна, јер ројеве треба надгледати.

Ко вештачки роји своје кошнице, тај треба да пази на оплемењавање расе. У овоме месецу најбоље је изменити матице. Све матице, које су навршиле три године живота, треба изменити. Ко неће да умножава свој пчелињак, измениће матице на овај начин: према броју својих кошница обезматичиће једну, две или више кошница од најбољих, које дају највише меда, које нису јако пакосне и т. д. После два три дана обезматичиће све оне кошнице, у којима хоће да измени матице. После два три дана вадиће из одабране кошнице оквире са по једним матичњаком и даваће их кошницама, у којима хоће матице да измени. Наравно, да све безматке треба добро прегледати и матичњаке им посећи, да бисмо били сигурни, да ће нова матица бити из доданог матичњака, кога смо извадили из племените кошнице. Оквир с матичњаком долази у средину плодишта. Све се ово ради пред вече и, ако нема паше, кошница се прихрани. Ако се додаје оквир с матичњаком и са пчелама, треба их добро попрскати разблаженим медом.

Пчелар ће имати доста муке док обезматичи кошнице, јер сад у кошници кипти пчела. Зато при овом послу треба у вече да метне у плодиште празан оквир, нарочито у ком има доста труговска саћа, те ће ујутро на том оквиру наћи матицу. Будући је ова матица осуђена на смрт, не мора пчелар пазити, како ће је ухватити.

У ројидби је јак нагон за градњом саћа. Зато пчелар може сад најлакше да обнови саће у кошницама. У плодишту не треба трпети саће старије од три четир године. У медишту старо саће врло добро послужи, јер се при истресању меда лако не крха. Да би уштедели у времену и у меду, употребићемо вештачко саће и даћемо га у кошницу, да га пчеле изграде. Оквир са вештачким саћем меће се до легла т. ј. до оквира са затвореним леглом, из кога почињу пчеле већ излазити. Ако иза оквира с леглом долази оквир са рђом, онда оквир са вештачким саћем долази иза овог.

Ако је паша издашна, истресаћемо мед. При истресању меда треба пазити на највећу чистоћу. Мед из истресаљке иде на славину, под коју се метне суд а на суду треба да буде решетка од жице (сито), а још је боље ако имамо решетку са двоструком жицом тако, да горња жица буде ређа а доња чешћа. Тако буде мед чист, јер све труње остане већ на горњој жици. Мед треба да стоји тако неколико дана покривен тилом, да не би инсекти у њега падали, после се скине пена и опет један два дана покривен тилом да стоји, па се после суд затвори и држи на сухом месту. На каквоћу меда утече много и то, да ли је мед зрео или незрео. Зрео мед је из заклопљених ћелица. Истресај дакле само овакви мед.

За рђава времена или ако паша пресече, ројеве треба прихрањивати.

Сима Жигић, парох.

Шта утече на ројидбу.

За време рата пчеларство је врло много страдало, а особито у Србији, где је непријатељска војска пчеларство скоро сасвим уништила. Да би се што пре подигло пчеларство набављено је ројева из Словеније, јер код крањске пчеле јаче је развијен нагон за ројидбом. Са овим није све постигнуто, јер осим расе пчела има и других фактора, који утечу на ројидбу. Укратко осврнућемо се и на те факторе а то су: паша, изимљење пчела и кошница.

1. Раса пчела.

Има више врста пчела, а ми нећемо говорити о разним врстама расе пчела, него говорићемо о двама карактеристикама код пчела, а те су, да је код једне расе више развијен нагон за ројидбом, а друга раса више сабира меда, а теже се роји. Ове две карактеристичне особине пчела су разлог, да ми наше пчеле делимо у две расе: једна је са развијеним нагоном за ројидбом, а друга је са нагоном за сабирање меда.

Код нас је познато, да је код крањске пчеле јаче развијен нагон за ројидбом, зато се она броји у расу пчела, код којих је развијен нагон за ројидбом. Нисам пчеларио са крањском пчелом, зато не могу из свога искуства и опажања изрећи свој суд о њој, али у пчеларским новинама и књигама сам читао, да многи искусни пчелари говоре, да је код крањске пчеле развијен нагон за ројидбом. Неки пчелари изнели су, да су са крањском пчелом пчеларили, док нису постигли жељени

број кошница, а тада су крањску пчелу заменили са нашом пчелом, да би спречили ројидбу и ограничили даље умножавање плелињака.

Али други пчелари кажу, да истакнуте карактеристичне особине пчела, које се приписују раси пчела, — не постоје, дакле јаки нагон за ројидбом или спорија и тежа ројидба нису никакове особине расе, јер се пчела прилагођава утецају климе, паше, врсти кошнице и начину пчеларења. Зато нагон за ројидбом није особина расе, него је последица прилика и услова, под којима пчела живи. Према томе, клима и други увети утјечу на пчеле, да се нпр. роје, и кроз дужи низ година чешћа ројидба постаје пчелама особина, а ми велимо, имамо расу пчела за ројидбу. Ако ту исту расу пренесемо даље, где су други увети, тада пчеле задрже за кратко време већ задобивену особину, али после се прилагоде новим приликама и стекну друге особине, а изгубе ону прву особину. Наша браћа у Београду донели су око 200 ројева из Словеније 1920. год., али 1921. год. крањска пчела ројидбом није се боље одликовала од наше пчеле.

Више пута смо чули, да се једном пчелару кошнице роје, а његов сусед из истог места има само меда. или тек по неки рој. Шта више, на једном пчелињаку једне се кошнице роје, да им не можемо ројидбу задржати, а друге кошнице имају само меда, а о ројидби ни спомена нема. Ми кажемо, код првих је развијен нагон за ројидбу, а код других за сабирање меда.

На нашим пчелињацима у свима кошницама пчеле нису једнако вредне, јер док једне кошнице врло лепо напредују, друштво се правилно развија и умножава, да већ у мају имамо ројева и меда, дотле друге кошнице заостају ма да је једна клима и паша. На темељу опажања уверили смо се, да једне кошнице већ више година боље напредују, зато их држимо за боље, напредније, вредније и племенитије, а друге кошнице слободније напредују, зато су те од мање вредности. Рационалан пчелар настоји, да и лошије кошнице оплемени, да на свом пчелињаку има само племениту расу пчела. Ради запаћавања племенитије расе пчела не морамо увек куповати стране матице и ројеве, јер ту можемо бити преварени, кад се можемо помоћи на свом пчелињаку. Из најбољих и најјачих кошница запатићемо матице и дати их сла-

бим и лошим кошницама. Још је боље, ако ради укрштаја са пчеларом из другог села променемо матице. Ово је најједноставнији и најлакши начин оплемењавања пчела.

Изваћање матичњака треба поверити најбољим и најјачим кошницама, јер су у њима развијена друштва и у пуној снази, код њих је нагон за ројидбом, па праве нормалне матичњаке, а црвића снабду са доста млеча, да плива у млечу. Овде се младе матице развијају у најновољнијим приликама, те су матице нормалне, а кад се оплоде, оне су добре и плодне, па и друштво им се лепо развија и напредује. Из најбољих кошница, затворене матичњаке даћемо кошницама које оплемењавамо, тада ћемо имати у свима кошницама нормалне матице, које ће подићи друштво до врхунца, а у тако развијеним кошницама подиже се и вредноћа пчела. Није саветно изваћање матичњака поверити слабицама и малом ројчету, јер више пута матичњак је краћи, а и млеча има мање, па изађе матица мања и кржљава, а таква се не може мерити са добро развијеном матицом.

На пчелињаку имао сам кошница, које су се неколико година прве ројиле; већ сам помишљао, да је то од расе са развијеним нагоном за ројидбу. А имао сам неколико кошница, које су се од 1912. до 1920 год. само једампут ројиле, али су увек дале лепо меда, више од кошница што се прве роје, а те сам рачунао у расу која сабира мед, а слабо се роји. Постигао сам жељени број пресада, зато одлучим, да матице у кошницама са нагоном за ројидбу заменем са матицама из кошница, које су се за 7 год. само једампут ројиле. Кад су 1919. год. почеле правити матичњаке из две кошнице извадим легло отворено и додам слабијим кошницама, а њима дам саће залежено с јајима из кошница, што се не роје, и оне изведу матичњаке на том саћу, а њихове матице убијем. Међутим 1920. год. наступио је преокрет. Оне кошнице што су скупљале меда, а слабо се ројиле, врло су добро напредовале, прве су показале нагон за ројидбом и ројиле се; а оне кошнице, што се дотле прве ројиле (ма да су имале своје матице) слабо су напредовале и нису се те године ројиле. Наступио је преокрет, ту се није радило о раси пчела, него има других фактора, који утечу на развијање друштва и ројидбу.

Неке године велик је нагон за ројидбом, да је немогуће задржати је, а друге године има меда, а мало ројева, а неких година ни меда ни ројева. Што кошнице нису сваке године једнаке, или што неке кошнице заостану, није кривица до расе пчела, него морамо испитати друге увете, који утечу на повољно или неповољно развијање друштва у кошници, који утечу на успех у пчеларству. Добра је и наша пчела, а не треба да тражимо преко хлеба погаче.

2. Паша.

На развијање друштва и ројидбу утече паша, управо паша је онај фактор, који много помаже развијању и умножавању друштва, дакле до ње много стоји ројидба. Паша утече на развијање друштва, јер док има паше, матица носи јаја и умножава друштво, а чим паша пресече, одмах је и легло слабије. Ако паша сасвим престане, онда не само да матица не носи јаја, него, шта више, пчеле легло сужавају, наступи избацавање легла из кошнице. Зато су у slabим годинама друштва мала, кошница се не напуни ни друштвом ни саћем, а о ројидби ни спомена нема.

На бујној паши имамо мало ројева, јер пчеле све ћелице медом напуне, а чим која изађе из ћелице, одмах је радилице напуне медом, да матица нема празних ћелица за ношење јаја, зато је врло мало ројева. На бујној паши пчелар мора истресати не само оквире с медом него и са затвореним леглом, само да матица има празних ћелица за ношење јаја, јер многе пчеле на паши пропадну и истроше се па после бујне паше кошнице могу постати слабице, ако нема довољно легла у кошници.

Да паша утече на ројидбу, можемо експериментима доказати. Кад паша пресече, рационални пчелари спекулативним прихрањивањем одржавају у кошници изобилје хране, пчеле непрестано матицу боље хране млецем и она не престаје носити јаја. Спекулативно прихрањивање надокнађава губитак у паши, младе пчеле које хране легло и матицу и не осете, да је паша лошија постала. Нагон за ројидбом можемо подстаћи, а зато требамо двоје: меда и топлоте. За произвађање топлоте пчеле требају меда, зато пчеле треба добро хранити

медом и рђом, а добар је муљани мед из плетара, јер у њему има и рђе. Прихрањивањем неких кошница постићи ћемо, да ће се у тим кошницама појавити нагон за ројидбом, и ако у других кошница о ројидби ни спомена нема.

На слабој паши мало је легло, а о ројидби ни спомена нема. На бујној паши све је пуно меда, матица немајући доста празних ћелица просипа јаја, више пута по 2—3 јајета снесе у једну ћелицу. Истресањем меда дајемо прилике матици да носи јаја, а само врло јаке кошнице пуне рој. Те кошнице дају мало ројева; а на средње доброј паши имамо меда и ројева. На средњој паши друштва се лепо развијају, јер има доста меда и рђе, матица има довољно празних ћелица за проширење легла, друштво се умножава до свога врхунца и тада наступа нагон за ројидбом и сама ројидба. До пчелара стоји, хоће ли настојати да спречава ројидбу, да добије више меда, или ће ројити кошнице и умножавати пчелињак, али ће зато имати те године мање меда. Дакле и до пчелара и начина пчеларења стоји, хоће ли се кошнице ројити или радити о меду.

На слабој паши не помаже раса пчела. На бујној паши саће препуно је меда, а мало ројева, јер легла је мало, а на средњој паши и наша пчела има нагон за ројидбом, да више пута не можемо спречити ројидбу. Разуме се, да пчелар не сме имати слабице, него мора имати кошнице, које су из зиме добро изашле и способне су за живот, проширење и умножавање друштва, а пчелар ће већ одредити, у коју ће сврху искористити пашу.

На бујној и доброј паши све су пчеле племените, нема рђавих пчела, а на слабој паши пчеле су троме, лене, нити се роје, нити меда сабирају. Много пута кривица је и до пчелара, што му кошнице не ваљају.

(Свршиће се.)

Носта Сеперовац, парох.

Пчелињак не треба никад да је без залишних матица.

Не сећам се, да су се скоро тако многи пчелари тужили, да су им толике кошнице дочекале зиму без матица, као године 1912. Има пчелара, којима је те године, четвртина, трећина па и половина кошница остала без матица.

Узрок је томе позна ројидба и рђаво време, кад су младе матице излетале и кад су требале да излећу на спаривање.

Сваки ко зна, шта вреди матица у кошници и да је кошници губитком матице задан смртни ударац, појмиће, каква је невоља за пчелара, кад му многе кошнице као безмаци дочекају зиму.

У пролеће и преко лета помоћи ће пчелар својим безмацима додавањем сата са јајима или матичњацима, али пред зиму и у зиму, није могуће безматку друкчије помоћи, него само додавањем залишних оплођених матица, или спајањем безматка са суседном добром кошницом.

Не знам, да ли су икад пчелари увидели, колико вреди имати на пчелињаку залишних матица, као те године. Та година је многе пчеларе научила памети, па зато се са много страна чују гласови: »нећу више никад бити без залишних матица«.

Ко неће да му се пчелињак смањава, треба да има увек барем 4—5% оплођених залишних матица. Ове је године требало и више.

Ко има довољан број кошница, преко којег не мисли даље пћи, и ко у јесен један део својих кошница спаја, за тога није велика неприлика, ако му неколико кошница дочекају јесен без матица, јер он ће приликом јесењег спајања и онако имати на претек матица. Али онај, који хоће да држи и преко зиме све кошнице на броју, не сме никад бити без залишних матица. Њих мора бити увек на пчелињаку, јер онда је најлакше помоћи безмацима. Линебуржани, ти чувени практичари, имају увек у резерви на пчелињаку оплођених, а у лето и неоплођених матица. Оплођене залишне матице држе у малим кошницама, а младе неоплођене држе у јаким безмацима. Они знају по 30—40 младих, неоплођених матица, дати на исхрањивање таком једном безматку. Свака млада матица затворена је у својем кавешчићу. Кошница која храни те залишне матице, мора се добро прихрањивати, особито ако паша малакше, да не би пчеле престале додане им матице хранити. Пазити се мора, да та кошница не дође до оплођене матице, јер онда хоће да престане хранити матице у кавешчићима. Кажу, да пчеле кад се навикну, хране залишне матице, ма да имају своју оплођену матицу. Али је опет сигурније, кад је кошница безматка. Да та кошница не ослаби, треба је помало појачавати зрелим леглом. Младе матице се не смеју држати затворене дуже од 2—3 недеље, јер ако се дуже држе, хоће да их пређе упала, па да остану неоплођене.

Кошницама које су остали безмаци, а имале су пре тога оплођену матицу, додаће се из малих кошница оплођена матица, а кошницама, које су имале младе, неоплођене матице, додаће се неоплођена матица. Ако се нема задоста оплођених матица, може се и кошницама, које су имале оплођене матице, додати неоплођена матица, али такве матице треба им дати у вештачким матичњацима.

У време ројидбе, можемо лако запатити залишних матица колико год хоћемо. А како се запаћују залишне матице и пре ројидбе, писано је више пута у овом листу.

Ја држим залишне матице у малим ројевима у плетарама. У време ројидбе направим од једнога доброг другенца по 2—3 ројчета, или направим вештачке ројеве, па их сместим у плетаре. У плетарама се и најмања друштва боље држе и лети и зими него у сандучићима на 2—3 оквира, особито ако су оквири јако мали. Из сандучића хоће ројеви више пута и да оду, а зими се тешко држе.

Коме се свиђа, може Живановићеву американку разделити на 4 дела, разуме се да сваки део мора имати своје лето, па у њу може сместити четири ројчета, на свака четири оквира по једно, са залишним матицама. Тако се мала друштва преко зиме боље држе, него у засебним јако малим кошницама.

Нека ради како се коме допада и нека чува пчелар залишне матице у каквим хоће кошницама и како је увидео да је добро, само нека пчелињак никад не буде без залишних матица.

Ђ. Коларовић.

Знаци по којима се познаје, шта је у кошници, или лето је око кошнице.

Око је било и остаје за све народе најзначајнија хиероглифска слика душевног бића, које нас испуњава. Око је слика ума, оно је мера за поређење, тумач душевних осећања, љубави, беса, бола и туге. Кад је Ђерзонка отворена књига за пчелара, и лето је око сваке кошнице. Та књига може се доста брзо научити читати, али не прочитати и разумети. Гледаћемо око кошнице светло, мутно и крваво, а да ли ћемо моћи знати и узроке из оне величанствене, вечно читане, а још никад недочитане књиге, која се природа зове, шта је узрок радости, бесу и запевки. Велику пажњу мора обратити пчелар на лето, на око кошнице. Оно ће му казати све како је у кошници. Буде ли пчелар умео из тога ока читати, моћи ће за себе рећи, да је почео и разумевати ту отворену још недочитану књигу, кошницу. Клањамо се Твоме духу, Твоме уму, Сени Твојој врли учитељу наш Живановићу! Прославио си драгу Ти пчелицу, љубио си је и са љубављу брижно неговао, удешавао си, па и удесио за њу кућицу, где ће јој најбоље бити у Твоме крају. Удесио си јој излаз и улаз на кућици баш онде, где ће свака одмах показати пчелару чега новог има у кући њезиној. Ма са каквог посла да је улетела у кућу своју, убрзо је на своје место стигла. Не можемо се довољно надивити и благодарити, Теби Учитељу наш, у практичном раду нашем са Твојом американком. Лето, то око кошнице, где си га Ти ставио, све ће пчелару казати, шта је и како је у кошници и то само зато, што саће удара сечмице, што је у једном крају, што је на патосу, што није дигнуто на средину или још више, зато што је довољно велико и за најјаче друштво — за громове. Не мора се отварати кошница, ако је пчелар у недоумици, са лета ће прочитати шта је и како је у кошници, па ће према томе и радити. По лету ће, по том оку

кошнице, много што шта дознати, а да кошнице не отвара. Набројаћу овде неке спољне знакове, по којима ће пчелар знати, шта је и како је у кошници. 1. Кад се нов рој постави на своје место и пчеле се убрзо смире, знак је да је матица у роју. 2. Рој са неоплођеном матицом, ако се кроз дан два узнемири, знак је да је матица на спаривању пропала, рој ће оставити кошницу, ако се што пре не дода нова матица. 3. Ако има пчела са раскреченим ногама и на лету, наступа глад у кошници. 4. Ако пчеле излазе у невреме напете, споро миле и каљају, болују од срдобље. 5. Ако не могу да лете него миле по лету и земљи, преврћу се и окрећу, то је вртоглавица. 6. Кад је пред вече лет већ стао, а у неке још није, па и по киповитом времену и рано зором знак је да та пљачка другу кошницу. 7. Долећу ли пчеле бојажљиво са опруженим ногама, као кад кобац хвата плен, скањују ли се да уђу на лето и облећу необично зузучући око кошнице и свуда завирују, то су туђице. 8. Ако је на лету борба и чушање, знак је да ту кошницу нападају туђице. 9. Кад је добра паша, лете пчеле као стрела из кошнице, теретне хоће да се мало одморе на лету, на крову или ако су на земљу пале, кад су дахнуле узлећу и улазе у кошницу необзирући се на страну. Вредно је посматрати лето кад је добра паша; теретна пчела одмара се, дакти, стражарица обилази око ње, лица је, изгледа као да би хтела да јој помогне, те кад се одувала, обе улазе заједно у кошницу. 10. Ако је лет мртав тек из нужде неке, лето без страже, по нека пчела тумара по седалу, око лета, долећу без гаћица, унутри запевка, та је кошница безматка. Буде ли ускоро обратно, знак је да се појавиле назови матице и сад оне легу. 11. Излећу ли фебруара и марта трутови, знак је да је матица постала трутовњача, или је умрла па се појавиле назовиматице. 12. Влажно лето је знак јаког друштва и раширеног легла. 13. Избацује ли се повише пчелиње легло и излећу ли пчеле по невремену, знак је да пчеле жеђују. 14. Кад се лети пчеле о седало угрончају, знак је да је у кошници тескоба и врућина, виде се на лету многе пчеле где трепере крилима, праве промаху и ветре кошницу, да саће неби одмекло одвише и поотпадало. 15. У време ројидбе кад пчеле са гаћицама не улазе да их истоваре, него на лету остају и грончају се, лет пресеку, немирно миле по кошници, можеш се надати сваког тренутка роју. 16. По лету ће познати пчелар, која се кошница ројила, ако није био у пчелињаку, а рој већ изашао. На лету ће видити пчелар, да су пчеле издигле стражњи труп и трепере крилима а лет као кад се игра стишава. 17. Ако брашном поспемо пчеле, рој или туђице дознаћемо чије су. 18. Трутови су весници ројидбе, трутовска зука пре подне, знак је да ће се ројити кошница. Рани трутови рана и ројидба. 19. Купе ли се трутови на лету с поља — крај је ројидбе. 20. Нема ли на лету страже у рано пролеће, нападају ли је туђице, кошница је безматка или слабица. 21. Мршава паша — спор лет; ран лет, журан па све до ноћи знак је добре паше. 22. На доброј паши ни пред летом нећеш добити убода, на мршавој још из далека срља ти у очи. 23. Куднеш ли у кошницу чућеш одговор: ако је снажно и кратко брујање кош-

ница је у реду, ако је одговор тужан, подужи, лагано га нестаје, па да се после још тужнији понови, у кошници је зло, према добу времена или је безматак, зима јој, жеђује и т. д. 24. Ако пчеле крупнију парчад саћа носе из кошнице, знак је да је у кошници миш.¹⁾ 25. У време ројидбе се нарочито чује пред вече у кошницама певање матица, где се то чује, та ће се сутра дан ројити. 26. Кад пчеле гоне трутове, чује се необичан глас трутовски, глас одбране, кад је у шкрипац дошао, што је знак, да је крај ројидбе а и да је паша тргла. Дакле многи су знаци, по којима пчелар може дознати какво је унутрашње стање и да се више пута сачува од непотребног, честог и штетног узнемиравања пчела отварајући кошницу.

Мошорин.

Вуносављевић.

О начину пчеларења.

Да би се наши пчелари, а особито почетници, што боље усавршили у начину пчеларења, покушаћу, да у кратко наведем начин пчеларења, којим ја већ дуго година са успехом пчеларим.

О систему кошница до сада је по пчеларским листовима много расправљано. Један је систем практичнији, други није. Овако се рукује овим системом, онако оним и т. д. Сваки систем кошница има своје добре и рђаве стране. Сваки искусан пчелар држи онај систем кошница, који му за пчеларење најбоље одговора. Дакле, сваки систем кошница је добар, само ако се изабере и добар начин пчеларења, до којег највише стоји успех.

Будући да се о начину пчеларења доста мало пише, то ми је сврха, да овде изнесем начин пчеларења, јер често почетници, па и старији пчелари не знају, који начин пчеларења да изаберу. Начина пчеларења има разних. Ја ћу изнети читаоцима »Срп. Пчелара«¹⁾ начин, којим ја овде у Карловцима пчеларим, а мислим, да не би шкодило, ако би и остали пчелари из разних крајева изнели своје начине пчеларења: како искористе главну пашу они у планини, како у равници, а како они крај ритова?

Ја пчеларим већ око 30 година. Кошница сам имао разних система, бројно пак, кад више, кад мање; највећи број имао сам око 300 преграда, али начин ми је остао један те исти, како сам радио са американком, тако исто радим и са магезинком.

О начину узимљавања стекао сам искуство, да је добар мед и довољно остављена количина најбоља пећ за кошницу, те према томе ја своје кошнице никада не утопљавам.

Код нас је главна паша липа, која почиње цветати концем маја и траје кроз цео месец јуни. До тог времена настојим, да ми сва друштва буду јака тако, да су потпуно спремна за ројење, али ројење спречавам на овај начин: прво почнем од најјаче кошнице, која има залежених матичњака, уклоним матицу и забележим дан, кад сам је уклатио. После осам дана посечем матич-

¹⁾ И туђице хоће да искруне саће. Ур.

њаке а оставим само један најбољи и тако радим редом код сваке кошнице. Са овим је задржано ројење. Док млада матица изађе и док се оплоди, прође три недеље, а пчеле за то време напуне кошницу медом. Зашто су напуниле кошницу? Зашто нису напуниле и оне кошнице, где матица није уклоњена? Зато, што је већ познато, да матица у месецу јунију највише јаја носи, те према томе и силан мед се утроши на легло, а кад се матица уклони, пчеле немају да хране легло и сав мед остаје пчелару. У оној кошници, где матицу не бих уклонио, добио бих истина јако друштво, али меда готово ни мало.

Ја сам овај начин већ неколико пута опробао и тако радим само у годинама са средњом пашом. Ако је година медовита, пчеле предухитре матицу и нанесу меда, а истресалка ради своје; ако је година рђава, тада је наравно, да се матица не сме уклањати. Према томе, ја не познајем Ханеманове решетке, нити употребљавам кавешчиће. Може неко мислити, да за то време кошница ослаби, пошто није било матице да размножава друштво, али то не стоји, јер после липе наступи и онако пауза и траје до августа. За то време пчеле се доста губе, тако, да се после и не примећује из које је кошнице матица уклоњена а из које није. (? Ур.) У месецу августу пак, преносим кошнице у Равни Срем на бели босиљак.

Наравна је ствар, да овај мој начин пчеларења не одговора и оном пчелару у равници и оном где паша почиње касније и не може се применити свугде, зато, као што сам напред рекао, добро би било, да старији искусни пчелари опишу начине којима по разним крајевима наше домовине пчеларе, те тако пчелар почетник не би био у недоумици којим начином да пчелари, јер би увидео, који је начин пчеларења за његов крај најподеснији и не би, и поред најбоље воље, после годину две дана занемарио нашу најлепшу грану економије, пчеларство.

Срем. Карловци.

Коста Нинолић.

Паметар.

† Милан М. Мартиновић управитељ школе у Бос. Крупи. За време неизлажења »Срп. Пчелара« год. 1919. склопио је очи наш пчеларски друг и пријатељ Милан Мартиновић, један од најодушевљенијих радника на пољу рационалног пчеларења. Међу вреднима, један од највреднијих, међу одушевљенима, један од најодушевљенијих радника на пољу ширења напредног пчеларења, био је М. Мартиновић. Речју, пером, делом и примером учио је како треба пчеларити. Као пословођа пчеларске подружнице у Бос. Крупи од г. 1889.—1919. са другим вредним пчеларима, радио је из све снаге, да се подигне народно пчеларство у Босни, које је дотле било на врло ниском степену, крај свију повољних увета за пчеларење. Неуморан као вредна пчела, радио је без престанка. Његових радова много има у пчеларским новинама, а

особито у »Босанско-Херцеговачком Тежаку«. Најзнатније му је дело »Напредно Пчеларство« (1911.). На пчеларске изложбе нико није ни више ни лепших изложака шиљао него вредни М. Мартиновић. На пчеларским зборовима, конгресима и свуда где се је прилика дала, са својим леним и стручним предавањима, међу прима био је и наш вредни пријатељ М. Мартиновић. Нека му је за све то, слава и вечан помен!

Питања и одговори.

Пит. 17. — Шта је то трутовњача, а шта је трутовска матица? Шта је то назовиматица, наметматица и надриматица? Је ли то једно, а ако није једно, шта значи сваки тај назив?

Одговор. — Чини ми се, да ви нисте прочитали ни једну књигу о пчеларству, него да читате само пчеларске новине, које не можете добро разумети, ако немате основних појмова из пчеларства и не знате барем нашу пчеларску терминологију т. ј. не знате назива појединих ствари и послова на пчелињаку, коју је наш Ј. Живановић утврдио и које се његови ученици држе и сви који на »Српском Пчелару« раде. Набавите за први мах макар „Пчеларство“ од Ив. Маширевића, па ће бам бити јасне пчеларске речи, на које напћете барем у овом листу. — *Трутовњачом* зовемо праву матицу, која не леже пчеле него саме трутове, а *назовиматице* пчеле радилице које легу трутове у старим безмацама. Оним другим називима што их сиомињете, ми се не служимо. Писци који се служе тима речима, биће да мисле оно што ми зовемо назовиматице. То се да из смисла разумети. Но ако никако коју реч не разумете, обратите се питањем на уредништво онога листа, где наћете реч, која вам је нејасна.

Кад будемо имали сви једну терминологију, до чега треба да дође што пре, тада ће нам бити све јасно, што будемо читали ма у којим нашим новинама.

Пит. 18. — Почетник сам, па да бих стекао што пре више кошница, држим поред Живановићеве американке и нешто плетара, ради ројева. Г. 1921. добио сам красан другенац, који је у часу изградио своју плетару до земље и напунио ју медом. Очекивао сам, да ћу од те кошнице добити г. 1922. лене ројеве, али на моје чудо, та ми кошница ни у липи не даде роја, ма да је била дупком пуна саћа, меда и пчела. Зашто се није ројила?

Одгов. — Колико ми је познато, кошница неће да се роји: 1.) Кад се омеди т. ј. кад је препуна меда. 2.) Кад су матици отрцана крила, или кад има погрешку у крилима, па не може да лети. Тада се рој врати, али се доцније роји, кад се излеже млада матица. 3.) Кошница неће да се роји, шта више, неће да се ни нагон за ројидбом пробуди, кад у кошници нема ни мало трутовског саћа. Тада неће пчеле ни матичњаке да оснивају. Лако је могуће, да је то случај са вашом кошницом, јер ројеви са младом матицом кад падну у време добре паше у часу изградe пуну кошницу пчелињег саћа, а на трутовско саће и не мисле. Таке се кошнице до године

тешко роје. Ако сте оставили опет ту кошницу за пресад, погледајте, па ми јавите, има ли у њој трутовског саћа. Ако нема ништа трутовског саћа сад је подрежите, али не све саће, јер тако задржавате ројидбу, него само два сата, да би пчеле могле градити нешто трутовског саћа. Но можда има и других узрока, зашто се кошница не роји.

Пит. 19. — Јесенас су ми ушла друштва јако неједнака у зиму. Било је добрих, али и врло слабих друштава. Како ће тек сад на пролеће изгледати та слаба друштва! Ја мислим, да их приликом пролетње ревизије изједначим појачавањем т. ј. додавањем легла из јаких друштава. Хоће ли то бити добро?

Одг. — Појачавање је добра ствар, али не у време пролетње ревизије. Тако бисте само могли осакатити јака друштва. До душе и то би било неко изједначавање, али не на боље, него на горе, јер бисте и од јаких друштава начинили слабице. А друго, приликом пролетње ревизије, нема ни у добрим друштвима толико легла, да би им се смело узимати. Појачавање се оставља за касније време, кад удари права паша и кад друштва сасвим ојачају и скоро напуне кошнице. Па и онда морате пазити на ово двоје: 1.) Да из јаких кошница не узимате сувише легла, па да их тако не ослабите. Доста је кад и из јаког друштва извадите један или највише два сата са леглом. И то можете радити само онда, кад нећете да вам се јака кошница роји. 2.) Да слабом друштву не дате више легла, него што га пчеле могу добро покрити. Према јачини друштва додајите на једанпут по један до два сата са леглом.

Пит. 20. — Прошле године имао сам на пчелињаку две кошнице ужасно пакосне, тако да ме је страх обузимао, кад је требало да око њих штогод радим. Дају ми доста меда, па ме је жао да их убијем, а не знам како да се помогнем.

Одг. — Пред ројидбу их обезматичите, па им подајте матицу или зрео матичњак из најмирније и најбоље кошнице. Кажу да то помаже.

О Г Л А С И.

Српска Пчеларска Задруга у Руми
прима наруџбину свих врсти кошница, од нај-
бољег материјала, по најнижој дневној цени.

Нечланови плаћају 10% више од чланова.

Има још малу залиху комплетних годишта
„Српског Пчелара“ од 1903.—1914. године.

Цена по годишту 20.— Дин.

„ПОЉОПРИВРЕДНИ ГЛАСНИК“

Једини велики илустровани пољопривредни лист у нашој држави. Излази двапут месечно на 16 великих страна, са драгоценим сликама из пољопривреде и многим стручним чланцима о напредној земљорадњи, сточарству и свима осталим гранама пољопривреде.

Лист се штампа ћирилицом и латиницом.

Сваки пољопривредник, који жели да напредује, треба да набави овај лист, а исто тако и сви они, којима на срцу лежи напредак нашег народа,

Претплатници „ПОЉОПРИВРЕДНОГ ГЛАСНИКА“ добивају бесплатне извештаје о свима питањима пољопривреде.

Годишња претплата 120 Динара. — Уредништво се налази у Новом Саду, Петра Зрињског улица број 2. — Телефон: 155.

3-3

Најпотребније пчеларске справе

као: Ричеове машине за вештачко саће, дуваљке, виђушке, помична пета и т. д. могу се добити у гвожђарској радњи

НИКОЛЕ МИЛЕУСНИЋА

трговца

РУМА.

6-12

Све врсте боја, лака, фирнајза, четака и парфимерија добивају се уз најумеренију цену у трговини

ОЗРЕНА ГРОЗДИЋА, РУМА

Краља Петра улица 183.

6-12

СРПСКА СРЕМСКА БАНКА Д. Д.

Р У М А

Деоничарска главница: Дин. 2,500.000.—

Има своје филијале:
у Илоку и Иригу.

Телефон бр. 11.
Адреса за брзојаве:
Сремска Банна.

ПРИМА

улоге на књижице и текуће рачуне, плаћа најбољу камату и враћа без отказа.

ПОДЕЉУЈЕ

зајмове на менице, текуће рачуне и хипотекарне зајмове на куће и земљишта.

ФИНАНСИРА

обртничка, трговачка и индустријска подuzeћа.

ОБАВЉА

све банковне послове брзо и кулантно. 6—12

ТВОРНИЦА ВУНЕНЕ РОБЕ Д. Д. ИЛОК.

Адреса за брзојаве: „Вунара“.

Телефон бр. 8.

Основана по Српској Сремској Банци д. д. Рума.

Творница се бави прерађивањем и израђивањем вуне и продајом вунене робе, (џебета, марама - - трикотаже, сваковрсних штофова и т. д.) - -

6 - 12

Нупује сваку количину вуне по дневној цени.

Чланарина је за чланове утемељаче једаред за увек 100.— Дин., а за редовне чланове 30.— Дин., годишње. Редовни чланови добивају лист бадава, а утемељачи плаћају годишње за лист 15.— Дин. Претплата је за нечланове 30.— Дин. годишње, а плаћа се унапред за целу годину.

Претплату, рекламације и огласе треба шиљати »Српској Пчеларској Задрузи« у Руму. Рукописе, питања, књиге и листове у замену треба шиљати Ђорђу Коларовићу Вел. Радинци (п. Митровица) Срем.

Власник и издавалац „Српска Пчеларска Задруга“ у Руми.